

UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Kompetencija	Sritis	Vertybinė nuostata	Esminiai gebėjimai		Vaikų veiksenos	
			3–4 metai	5–6 metai	3–4 metai	5–6 metai
Socialinė kompetencija	Emocijų suvokimas ir raiška	Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais	Pradeda atpažinti jausmus, turi savus emocijų raiškos būdus, pradeda naudoti jausmų raiškos žodžius. Pastebi kitų žmonių emocijas, į jas skirtingai reaguoja. Pradeda suprasti, kad jo ir kitų emocijos gali skirtis.	Atpažįsta bei įvardina savo ir kitų emocijas ir jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	Nuotaikų kalendoriuje žymi savo nuotaiką, parinkdami ją atitinkantį nuotaikų veidelį. Klausosi skaitomų knygelėlių ir pasakojimų apie jausmus ir jų raišką. Patys bando išreikšti savo jausmus pasakodami apie save. Stovėdami prieš veidrodį imituoja įvairias nuotaikas veido mimika. Žaidžia žaidimus, skatinančius suprasti savo ir kitų nuotaiką.	Pasakoja situacijas, išreiškiančias įvairias nuotaikas. Samprotauja, kodėl nuotaikos įvairiose situacijose būna skirtingos. Kalbasi apie savijautą „Ryto rate“, žaidžia vaidmenų žaidimus, įsijausdami į kito žmogaus savijautą. Apie savo dienos nuotaiką pasakoja tėvams. Aptaria su auklėtoju, kaip nesivelti į konfliktus, kaip elgtis įvairiose situacijose, klausydamiesi skaitomų kūrinėlių, žaisdami stalo žaidimus šia tema.

	Savireguliacija ir savikontrolė	Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį	Geriau valdo savo emocijų raišką ir veiksmus, reaguodamas į suaugusiojo komentarus. Nusiramina kalbėdamas apie tai, kas jį įskaudino. Primenant laikosi grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių. Žaisdamas stengiasi laikytis žaidimo taisyklių.	Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito). Įsiaudrinęs geba nusiraminti.	Pasitaria su auklėtoju, kai jaučiasi įskaudinti ir nežino išeities sudėtingose situacijose. Žaidžia vaidmenų žaidimus, atspindinčius įvairias konfliktines situacijas, ir kartu su draugais ir auklėtoju ieško sprendimų, kaip elgtis sudėtingose situacijose. Su auklėtoju aptaria, kaip rasti tinkamus emocijų raiškos būdus. Susitvarko žaislus, su kuriais žaidė. Kartu su auklėtoju nustato elgesio grupėje taisykles.	Bando nusiraminti bei išreikšti savo jausmus atlikdamas įvairias užduoteles (varto knygeles, piešia ir pan.). Bando suvaldyti pyktį ir agresiją žaidimų metu, paprašytas tvarko savo ir kitų išmėtytus žaislus, nors ir pyksta. Klausosi M. Molickos „Terapines pasakas“, kalbasi apie tinkamas išeitis konfliktinėse situacijose. Žaisdami kovos žaidimus, stengiasi laikytis nustatytų ir su auklėtoju aptartų ribų, kad žaidimai netaptų peštynėmis.
	Savivoka ir savigarba	Save vertina teigiamai	Atskiria berniukus nuo mergaičių, priskiria save vieniems iš jų. Kalba pirmuoju asmeniu, žino savo norus,	Supranta savo asmens tapatumą, pasako savo lytį, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais,	Dalyvauja tyrinėjimuose „Kas aš esu?“, „Mano kūnas?“, „Žmonių panašumai ir skirtumai“, „Mano ir kitų pomėgiai“, „Mano ir kitų	Kalbasi su auklėtoju apie savo praeitį, dabartį, ateitį, dalyvauja tyrinėjimuose „Mano kūnas, pomėgiai, norai, gebėjimai praeityje,

			ketinimus ir jausmus. Mano, kad yra geras, todėl kiti jį mėgsta ir palankiai vertina.	palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.	jausmai“, kurie padeda išsiaiškinti, kad žmonių pomėgiai ir jausmai įvairiose situacijose gali skirtis. Pasakoja auklėtojai, ką veikia per išeigines dienas, o savo šeimos nariams, ką veikia mokykloje. Skatinami auklėtojo kalbasi apie tai, ko auklėtojas nematė ir tai aptaria. Kasdieninėje veikloje save vertina teigiamai. Stengiasi gerai sutarti su draugais ir auklėtoju.	dabar ir ateityje“. Žaidžia žaidimus, kuriuose vaizduoja save ar ką nors kitą praeityje ir ateityje. Į grupę atėjusiems tėvams aprodo grupę, pasakoja apie veiklas joje, draugus ir auklėtoją. Kalbasi su auklėtoju apie savo šeimas, tėvelių darbus, šventes. Pakviečia tėvelius į savo šventes mokykloje, pagal galimybes vyksta į tėvelių darbovietes su auklėtoju. Pasakoja ir samprotauja apie savo pomėgius ir veiklą. Pratinasi būti savikritiškais, pozityviai reaguoti į savo klaidas. Žaidžia žaidimus, stengdamiesi dažniau keisti žaidimų partnerius, įtraukdami į savo žaidimus mažiau populiarius vaikus.
--	--	--	---	--	---	---

						Mokosi sakyti komplimentus ir atsiprašyti draugo jį įžeidus ar nuskriaudus. Kalbasi apie fizines savybes, pomėgius, elgesio savybes, šeimą, grupę, Tėvynę.
	Santykiai su suaugusiais	Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais	Lengviau atsiskiria nuo tėvų ir globėjų, grupėje jaučiasi saugus, rodo pasitikėjimą auklėtojais, bendradarbiauja su jais. Dažniausiai stengiasi laikytis suaugusiųjų nustatytos tvarkos, priima jų pagalbą. Mėgsta ką nors daryti kartu su suaugusiuoju. Jaučiasi saugiai su nepažįstamais žmonėmis, kai auklėtojas yra šalia.	Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi. Žino kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais.	Įsitraukia į auklėtojo pasiūlytą veiklą, tačiau ją plėtoja savitai, kalbasi su auklėtoju, ką ir kaip daro, klausia patarimų. Dalyvauja stalo žaidimų popietėje su tėveliais. Dalyvauja pokalbiuose su į klasę pakviestais įdomiais žmonėmis, dalyvauja suaugusiųjų pasiūlytoje edukacinėje veikloje.	Į savo žaidimus įtraukia auklėtoją ar tėvelius. Aptaria su suaugusiais elgesio taisyklės ir būtinumą jų laikytis. Grupės šventėse atlieka užduotis kartu su šeimos nariais. Su auklėtoju kuria elgesio grupėje taisyklės, aiškinasi bendravimo su nepažįstamaisiais taisyklės ir galimus pavojus.
	Santykiai su bendraamžiais	Nusiteikęs geranoriškai	Ieško bendraamžių	Supranta, kas yra gerai, kas blogai,	Žaisdami bendrus žaidimus su grupės	Tarpininkaujant auklėtojai ieško

		bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais	draugijos, žaidžia su jais bendrus žaidimus. Bendrauja mimika, judesiais, veiksmais, žaisdamas mėgdžioja kitus vaikus, stengiasi suprasti jų norus. Audringai reiškia teises į savo daiktus. Turi vieną ar kelis žaidimų partnerius, su jais lengvai susipyksta ir susitaiko.	draugauja bent su vienu vaiku, supranta kitų norus, dalijasi žaislais, užjaučia, tariasi, padeda. Suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	draugais, mokosi susitarti dėl žaislo, palaukti savo eilės. Skatinami auklėtojo, mokosi dalintis žaislais ir gražiai bendrauti, nesipykti.	išeičių konfliktinėse situacijose, patys sugalvoja žaidimus ir pakviečia kitus žaisti, padeda įsitraukti į žaidimus ir atstumtiesiems vaikams. Mokosi žaisti ir dirbti poroje ir grupėje, bendradarbiauja siekdami bendro tikslo veikloje. Atsineša į grupę savo žaislą ir leidžia kitiems vaikams su juo žaisti. Kalbasi apie draugus ir draugystę, pasako kuris vaikas yra jo draugas. Žaisdami derasi ir priima bendrus sprendimus.
	Problemų sprendimas	Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti	Drąsiai imasi sudėtingos veiklos, nori ją įveikti, atkakliai, keisdamas veikimo būdus bando ją atlikti, išbando paties	Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško	Klausydamiesi auklėtojo komentarų stengiasi suprasti, kaip geriau išspręsti iškilusias problemas, taiko jau žinomus jų sprendimo būdus. Ieško išeities iš	Klausosi kūrinių apie įvairius žmonių ketinimus, poelgius ir jų pasekmes. Supranta ir pasako, kaip jausis kitas vaikas atitinkamoje

			taikytus, stebėtus ar naujai sugalvotus veikimo būdus. Nepasisėkus prašo suaugusiojo pagalbos.	tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudama, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.	probleminės situacijos. Iškilus problemai, kurią jiems sunku išspręsti patiems--, kreipiasi pagalbos į suaugusįjį.	situacijoje, numato pasekmes, žino ir pasiūlo keletą problemų sprendimo būdų. Patys įveikia sudarytas problemines užduotis.
	Iniciatyvumas ir atkaklumas	Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais	Dažniausiai pats pasirenka ir kurį laiką kryptingai plėtoja veiklą vienas ir su draugais. Sudominus ir pakvietus įsitraukia į suaugusiojo pasiūlytą veiklą. Siekia savarankiškumo, pats ieško būdų kaip įveikti kliūtį ar nesėkmę, bet dar laukia suaugusiųjų padrąsinimo.	Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.	Vadovauja pačių sugalvotam žaidimui ir buria į jį kitus vaikus. Dalyvauja suaugusiųjų organizuojamoje „Ryto rato“ veikloje. Savo iniciatyva padeda, paaiškina ir randa išeitį, susidūrę su kliūtimi.	Žaidžia ilgą laiką trunkančius kūrybinius žaidimus, žaidimus apie geručius ir blogiukus. Patys pasirenka veiklą ir jos atlikimo būdą. Atlieka kantrybės ir kruopštumo reikalaujančias užduotis, stengdamiesi užbaigti pradėtą darbą.
Sveikatos saugojimo kompetencija	Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai	Noriai ugdosi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius	Savarankiškai ir gana tvarkingai valgo ir geria. Pradeda naudoti stalo įrankius. Dažniausiai	Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu,	Žaidžia žaidimus, kuriuose mokosi atskirti pagrindines maisto produktų grupes, mokosi padengti stalą, jį	Padedami suaugusiųjų, išsiaiškina, kodėl žmogus valgo, pasakoja, ką dažniausiai valgo

			savarankiškai naudojasi tualetu ir susitvarko juo pasinaudojęs. Truputį padedamas apsirengia ir nusirengia, Apsiauna ir nusiauna batus. Padedamas laikosi asmens higienos taisyklių. Pasako, kad negalima imti pavojingų daiktų.	prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.	serviruoti pagal taisykles atitinkamais indais ir stalo įrankiais, pratinasi tinkamai jais naudotis. Klausosi pasakojimų, kodėl reikia plauti vaisius, daržoves ir uogas, patys bando tai padaryti. Mokosi savarankiškai apsirengti ir nusirengti, tvarkingai susidėti drabužius. Pratinasi laikytis higienos taisyklių. Mokosi susitvarkyti žaislus. Mokosi saugiai elgtis, stebėdami mokomuosius filmukus, klausydamiesi atitinkamų tarnybų specialistų pasakojimų.	pusryčiams, pietums, vakarienei. Žaisdami stalo žaidimus, išsiaiškina, kurie produktai ir patiekalai naudingiausi jų augimui ir gerai savijautai. Sveikos mitybos tema kuria piešinius, inscenizacijas, dalyvauja kitoje kūrybinėje veikloje. Žaisdami siužetinius žaidimus, rūšiuoja maisto produktus į naudingus ir vengtinus. Savarankiškai apsirengia ir nusirengia, pasidžiauna sušlapusius rūbus, avalynę. Mokosi naudotis skysto muilo dozatoriumi ir taupyti vandenį, plaudamiesi rankas. Žaisdami kala, siuva, dygsniuoja ir
--	--	--	---	--	--	--

						pan., naudodamiesi atitinkamomis priemonėmis. Pagal galimybę lankosi gaisrinėje, policijoje, ligoninėje. Stengiasi pastebėti savo ir kitų netaisyklingą laikyseną.
	Fizinis aktyvumas	Noriai ugdosi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius	Pastovi ant vienos kojos(3-4 s.). Skirtingu ritmu eina, bėga, ropoja. Lipa laiptais pakaitiniu žingsniu laikydamasis suaugusiojo rankos ar turėklo. Tiksliau atlieka judesius plaštaka ir pirštais, kaire arba dešine ranka, koja. Ištiestomis rankomis pagauna didelį kamuolį.	Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai, tikslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių- rankos koordinacija, bei išlavėjusi smulkioji motorika.	Dalyvauja įvairiose žaidybinėse situacijose, skatinančiose ant pirštų, kulnų ir pan. Vaikas eina kūrybiškai suformuota tiesia linija ir grįžta atbulas, stengdamasis nenukrypti nuo jos. Esant galimybei, važinėjasi triratukais, paspirtukais. Iš plastilino, modelino, druskos tešlos lipdo įvairius daiktus. Glamžo popierių, formuoja rutuliukus, išvarsto ir suvarsto batų raištelis, užsega	Naudodamiesi įvairiu sportiniu inventoriu, žaidžia judriuosius komandinius žaidimus, dalyvauja estafetėse, judėdami poroje, ratu, sutartinai su kitais vaikais.

					ir atsega sagas. Žaidžia žaidimus, lavinančius smulkiąją pirštų motoriką.	
Komunika- vimo kompetencija	Sakytinė kalba	Nusiteikęs išklausti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba	Klausosi aplinkinių pokalbių, skaitomų, pasakojamų, sekamų, deklamuojamų kūrinių literatūrine kalba, tarmiškai. Pradeda išklausti, suprasti ir reaguoti į tai, ką jam sako, aiškina suaugusysis ar vaikas. Kalba, pasakoja, vartodamas elementarius terminus, girdėtus naujus žodžius. Vartoja paprastos konstrukcijos, gramatiškai taisyklingus sakinius. Taisyklingai taria daugumą	Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreišdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį.	Klausosi skaitomų tekstų literatūrine kalba ir tarmiškai, išklauso draugą ir reaguoja į jo kalbą, Bendraudami su suaugusiais ir draugais, pratinasi vartoti mandagius žodžius. Pasakoja apie dabartinę ir buvusią veiklą, vartodami girdėtus naujus žodžius. Klausydamiesi emocišingos, ekspresyvos ir vaizdingos kalbos, patys bando kurti, pratinasi kalbėti taisyklingų konstrukcijų sakiniams.	Susipažįsta su įvairių žanrų teksta, bando pajusti jų stilistinę įvairovę. Klausosi skaitomų kūrinių, garso įrašų. Pasakoja apie nutikimus, stengdamiesi prisiminti kuo daugiau įvykių aplinkybių ir detalių, atsakydami į pateiktus klausimus. Pratinasi dėmesingai išklausti kitą žmogų. Žaidžia žaidimus susijusius su tekstu, jį iliustruoja, inscenizuoja. Atpažįsta garsus, su jais sugalvoja naujų žodžių. Žaidžia klausimų, atsakymų,

			gimtosios kalbos žodžių garsų.			rimavimo reikalaujančius žaidimus, sugalvoja kitokią pasakos pradžią ar pabaigą.
	Rašytinė kalba	Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu	Domisi skaitymu. Vaizduoja, kad skaito knygą, skaito knygelę paveikslėlius. Atkreipia dėmesį į raides ir simbolius aplinkoje, pradedą jais manipuliuoti. Domisi įvairiomis rašymo priemonėmis, galimybe rašyti. Pradedą raidėmis ir simboliais manipuliuoti įvairioje veikloje.	Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradedą skaitinėti.	Vaizduoja, kad skaito knygą, kuri jam buvo skaityta. „Skaito“ knygelę paveikslėlius. Atsako į užduotus klausimus apie tai, ką „perskaitė“. Bando naudotis įvairiais rašikliais, kraigaliuodami raideles, mokosi užrašyti savo vardą, veria vardo, pavardės raidžių karolius. Ieško aplinkoje žodžių, kuriose būtų jų vardo raidės.	Žaisdami susipažįsta su raidėmis, suranda jas grupės aplinkoje, tekstuose, sugalvoja raidėms smagius pavadinimus, kuria istorijas ir pasakas apie jas. „Rašo“ ir kuria savo knygeles, jose bandydami „spausdinti“ pažįstamas raides, tekstus, sugalvoja knygelėms pavadinimus. Kopijuoja atskiras raides, žodžius, rašo savo vardą įvairiais rašikliais, kompiuteriu. Kopijuoja žodžius nuo pavyzdžių. Skatinami auklėtojo, kuria

						reklamas, skelbimus, sveikinimus.
Pažinimo kompetencija	Aplinkos pažinimas	Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja	Pažįsta gyvenamosios vietovės objektus. Žino savo vardą ir pavardę, pasako, kur gyvena. Pastebi ir nusako aiškiausių gyvūnų ir augalų požymius. Žino po keletą įvairių grupių augalų ir gyvūnų pavadinimų. Pasako metų laikų pavadinimus ir būdingus jiems požymius.	Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.	Tyrinėja liesdami augalo lapus, žievę, uostydami žiedus, ragaudami valgomus augalus. Tyrinėja medžiagų savybes šlapindami, plėšydami, minkyti. Žiūri filmus, paveikslėlius knygoje, nuotraukas apie gamtą, gyvūnus. Patys aiškina, ką mato, klausia. Stebi dienos orus, metų laikų pokyčius gamtoje. Vaizduoja tai piešdami, vaidindami, dainuodami.	Skirsto gyvūnus ir augalus pagal išorinius požymius, stebėdami gyvąją gamtą ir vaizdines priemones. Renka gamtinę medžiagą, grupuoja pagal požymius. Kalbasi apie vaisių, uogų ir daržovių naudą, diskutuoja apie mėgstamas ir nemėgstamas, jas ragauja. Pagal galimybes dalyvauja išvykose į gamtą, keliaudami pėsčiomis ar autobusu. Atlieka nesudėtingus bandymus. Ruošia daržovių ir vaisių salotas. Naudodamiesi vaizdine medžiaga, nusako daikto pagaminimo seką. Ruošiasi tradicinėms šventėms ir jose

						dalyvauja. Mokosi rūšiuoti atliekas. Susipažįsta su senoviniais daiktais, lygina juos su dabartine buities technika, nusako jų pranašumus.
	Skaičiavimas ir matavimas	Nusiteikęs pasaulį pažinti skaičiuodamas ir matuodamas	Pradedą skaičiuoti daiktus, palygina dvi daiktų grupes pagal daiktų kiekį grupėje, pradeda suvokti, kada daiktų kiekis mažėja, kada didėja. Pradedą vartoti kelintinius skaitvardžius. Atpažįsta ir atrenka daiktus pagal formą, dydį, spalvą. Skirtingus ir vienodus daiktus lygina pagal ilgį, storį, aukštį, masę. Skirtumams apibūdinti pradeda vartoti palyginamuosius žodžius. Už save didesnius daiktus	Geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, naudoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Gebą grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradedą suvokti laiko tėkmę ir trukmę.	Skaičiuoja grupėje esančius daiktus, lygina jų kiekį, žaidžia domino. Žaisdami vartoja kelintinius skaitvardžius. Mokosi dalinti daiktus, žaisdami pasakas, įvairias gyvenimiškas situacijas. Konstruoja, skirsto įvairius žaislus į grupes pagal jų formą, randa reikiamą dėlionės detalę, apibūdina erdvės objektus, lygindami juos su panašios formos aplinkos daiktais. Lygina daiktus pagal jų dydį, ilgį, aukštį, masę, storį ir t. t.	Skaičiuoja daiktus vienoje ir dviejose grupėse, suskaičiuoja kiek jų liks, jei kelis atimsime ar pridėsime. Lygina daiktus grupėse pagal jų skaičių, objektų kiekį, nuo 0 iki 10 susieja su atitinkamu skaičiais simboliu. Ieško sekoje pasikartojančių elementų ir patys bando jas pratęsti. Piešia smulkius ornamentus iš kairės į dešinę. Aplinkoje ieško daiktų ar jų dalių, primenančių geometrines

			vadina dideliais, mažesnius-mažais.		Žaidžia judriuosius žaidimus, reikalaujančius pasirinkti teisingą kryptį savo kūno atžvilgiu. Pasakoja, ką veikia ryte, dieną, vakare, naktį. Stebi metų laikų pokyčius gamtoje.	figūras. Matuoja daiktus pėdomis, sprindžiais, piršto storiu ir pan. Dalyvauja veikloje formuojančioje supratimą apie tvermės dėsni, ilgio, tūrio, masės matavimo priemones ir būdus. Keičia judėjimo kryptį pagal žodinį nurodymą arba simbolius. Pasakoja, kaip daiktai išsidėstę nuotraukoje. Žaidžia žaidimus skatinančius dažniau vartoti žodžius, nusakančius laiko trukmę.
	Tyrinėjimas	Smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja	Pasirenka žaidimui ar kitai veiklai reikalingus daiktus ir medžiagas, paaiškina, kodėl pasirinko. Žaisdamas tyrinėja, išbando	Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto,	Padedą suaugusiems tvarkyti kambarius ar dirbti kitus darbus, grupuoja daiktus tam tikra tvarka. Žaisdami išradingai panaudoja įvairius aplinkos daiktus. Savo požiūrį	Atlieka nesudėtingus bandymus, mokosi tai fiksuoti lentelėje, domisi gamtos reiškinių, juos stebi ir komentuoja. Stebi aplinką ir joje atpažįsta

			daiktus bei medžiagas.	patyrė.	bando pagrįsti pateiktomis vaizdinėmis priemonėmis.	akivaizdžius augalų, gyvūnų ir daiktų grupių panašumus ir skirtumus. Dalyvauja projektinėje veikloje, stebi ir išbando nesudėtingų prietaisų veikimą.
	Mokėjimas mokytis	Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko	Pasako, parodo, ką nori išmokti. Atidžiai stebi veiksmą, bando, modeliuoja veiksmus ir siužetinio žaidimo epizodus. Mėgsta kūrybiškai žaisti, veikti, imasi iniciatyvos savo veiklos idėjoms įgyvendinti. Pasako, ką veikė ir išmoko.	Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, sprendamas problemas, kurdamas, įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą.	Dėlioja dėliones, stato namus, bokštus, konstruoja, išardo, sugriauna ir stebi, kas atsitinka. Kartoja kitų vaikų veiksmus. Jei nepavyksta ką nors atlikti ar išmokti patiems, kreipiasi pagalbos į suaugusįjį.	Žaidžia, konstruoja, piešia, lipdo, grupuoja daiktus, pasakoja kitiems, ką norėjo padaryti ir ką darys toliau. Žaidžia stalo ir kompiuterinius žaidimus, klausosi skaitomų knygų, patys jas varto, ieško atsakymų į iškilusių klausimų. Imitaciniams žaidimams naudoja tinkamas priemones.
Meninė kompetencija	Meninė raiška	Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje	Klausydamasis ir tyrinėdamas gamtos garsus ir muzikos kūrinius,	Spontaniškai ir savitai reiškia išpūdžius, išgyvenimus, mintis,	Klausosi muzikos kūrinių ir gamtos garsų, dainuoja, eina ratelius, imituoja.	Klausosi įvairių stilių muzikos kūrinių, bando suprasti kuo jie

		veikloje	judesiais emocingai išreiškia jų nuotaiką, tempą, keliais žodžiais juos apibūdina. Dainuoja trumpas ir paprastas dainas, dainavimą palydi ritmiškais judesiais, tyrinėja savo balso galimybes. Tyrinėja garso išgavimo būdus. Šoka vaizduojamuosius žaidimus ir 3-4 natūralių judesių šokius. Žaisdamas atkuria matytų situacijų fragmentus, kuria dialogą tarp veikėjų, išraiškingai intonuoja, savaip perteikia veikėją vaizduojančius judesius, veiksmus, reiškia emocijas. Kuria spontaniškai, patirtį išreiškia	patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.	Groja paprastais ritminiais muzikos instrumentais. Improvizuoja, žaidžia šokamuosius žaidimus. Žaidžia siužetinius žaidimus, naudodami atitinkamas priemones. Žaismingai eksperimentuoja linijomis, spalvomis, formomis, panaudodami kuo įvairesnes dailės priemones ir atlikimo būdus.	skiriasi ar yra panašūs. Klausydamiesi muziko, atpažįsta kai kuriuos instrumentus, klausosi tylos ir triukšmo bei juos aptaria. Dainuoja sudėtingesnio ritmo ir melodijos vienbalses dainas, trumpas liaudies daineles. Vaikiškais muzikos instrumentais groja 2-3 garsų melodijas. Šoka nesudėtingus ratelius, folklorinius žaidimus. Vaidina trumpas improvizacijas pagal literatūrinius, muzikinius, pačių vaikų sugalvotus siužetus. Lankosi parodose, tradicinėse šventėse, muziejuose. Kuria ornamentus, vaizdus, dekoruoja
--	--	----------	--	--	---	---

			įvairiomis linijomis, formomis, spalvomis, išgaudamas šiek tiek atpažįstamus vaizdus. Kūrybos procesą palydi pasakojimu.			daiktus, audinius grafiniais ženklais ir simboliais pagal pasiūlytą užduotį. Eksperimentuoja naudodami įvairias medžiagas ir technikas, stebi ir pritaiko jų teikiamas galimybes.
	Estetinis suvokimas	Domisi, gėrasi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla	Džiaugiasi menine veikla, skirtingai reaguoja į skirtingo pobūdžio meno kūrinius, aplinką. Keliais žodžiais ar sakiniais nusako savo įspūdžius apie meninį kūrinį, pastebi ir apibūdina kai kurias jų detales. Reaguoja į kitų nuomonę.	Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia, suvokia ir apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais, įspūdžiais.	Pagal galimybes dalyvauja mokykloje vykstančiuose renginiuose, muzikinėje veikloje. Piešdami komentuoja savo piešinį. Apžiūrinėja meno kūrinius, daiktus, žaislus, išsako savo mintis. Pajunta personažų emocines būsenas, klausydamiesi skaitomų kūrinių. Pasako savo nuomonę apie savo ir kitų išorės grožį, apie gražų ar negražų bendraamžio poelgį.	Pagal galimybes dalyvauja ir stebi kuo daugiau ir įvairesnių muzikinių, vaidybinių renginių, koncertų, lankosi parodose ir t.t., kalbasi apie patirtus įspūdžius, dalijasi savo mintimis ir emocijomis. Rengia savo darbų parodėles, kitiems girdint ir matant džiaugiasi savo ir kitų kūryba bei kasdiene veikla. Aptaria stebėtą ar klausytą meno kūrinį, komentuoja kodėl patiko ar

						nepatiko. Noriai tvarko, puošia grupės aplinką, saugo ir puoselėja gamtos grožį. Pratinasi gražiai elgtis viešose vietose. Mokosi suprasti ir tinkamai įvertinti savo ir kitų išorės grožį.
	Kūrybiškumas	Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą	Ižvelgia naujas įprastų daiktų bei reiškinių savybes, pasitelkia vaizduotę, ką nors veikdamas. Sugalvoja naujų idėjų ir skirtingų veikimo būdų.	Savitai reiškia savo išpūdžius įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina.	Kūrybiškai išbando ir panaudoja daiktus įvairioms veikloms, žaisdami kuria melodijas, piešia, vaidina ar kitaip išreiškia į galvą atėjusias idėjas. Žaidimuose persikūnija į įvairius veikėjus, prikuria nebūtų įvykių. Piešdami eksperimentuoja su spalvomis, stengdamiesi išgauti naujas. Patys sugalvoja naujų veiklų aplinkai tyrinėti. Mokosi dirbti grupėje.	Dalyvauja kūrybiniuose vaidinimuose, kuria pasakas, sėdėdami ratu, piešia fantastinius gyvūnus, fantazuoja, vardindami kuo daugiau daikto panaudojimo būdų. Perkuria pasakas.